

INFORMACIJE

INFORMOJ

Leto / jaro 26, št. / n-ro 4

november / novembro 2021

Uvodnik

Frontartikolo

Iz dejavnosti ZES

El la agado de SIEL

Antaŭ cent jaroj estis fondita en Ljubljano la dua slovena Esperanto-societo (post Mariboro en 1910). La historio de la societo plenas je kulminoj kaj abismoj. La aktuala situacio promesas daŭran kreskadon, se nur ni allogas aktivulojn kaj apogantojn, kiuj kontinuigos la agadon ekde stabilaj fundamentoj. Vivu kaj kresku, nia kara ESL!

Pred 100 leti je bilo v poslopju ljubljanskega Magistrata ustanovljeno esperantsko društvo, katerega naslednik je ED Ljubljana. To je bil čas, ko je Slovenija vzbrstela kot država, se postavila politično na noge in ustanovljala razne inštitucije od Univerze do raznih druŝtev. To je bil čas upanja in tudi razočaranj, zlasti na političnem področju. Zanimivo je, da so bili ustanovitelji esperantskega druŝtva pretežno socialdemokrati (predsednik stranke Anton Kristan), ŝupanstvo pa je bilo v rokah narodnjakov (ŝupan in predsednik stranke Ivan Tavčar), kar ni bila ovira za tvorno sodelovanje. Oba politika sta bila člana prve slovenske »Narodne vlade« in predstavnika Slovenije pri ustanavljanju Kraljevine Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Takrat je v Sloveniji že obstajalo eno esperantsko društvo v Mariboru, ki je bilo ustanovljeno leta 1910 ŝe v Avstro-ogrski monarhiji. Leta 1921 pa je začela delovati ŝe esperantska sekcija pri Delavskem prosvetnem druŝtvu Svoboda v Črni na Koroškem.

Po bogati in burni zgodovini ljubljanskega esperantskega druŝtva z menjavami imena, vzponi in padci v dejavnosti ter nekaj katastrofalnimi udarci društvo zadnja leta stabilno deluje in ima v letošnjem jubilejnim letu izredno bogat realiziran program. Izid dveh knjig v esperantu, turistični prospekt Ljubljane, jubilejne znamke, ŝepni koledarček, druŝtveni prapor, delovanje sekcije v Kranju, pridobitev klubskega prostora itd. so sad dela majhnega ŝtevila zavzetih članov druŝtva.

Ob ĉastitljivem jubileju EDL zaŝelimo druŝtvu nov zagon dejavnosti v novih klubskih prostorih in pridobitev novih aktivnih članov, saj je treba nadomestiti prepogoste odhode članov zaradi starosti ali odselitve. **O.K.**

ZDRUŽENJE ZA ESPERANTO SLOVENIJE • SLOVENIA ESPERANTO-LIGO

Kursoj kaj rondoj en Slovenujo

Laŭ aktuala sansituacio en Slovenujo oni ĉeeste aŭ virtuale povas kunveni por kursoj, rondoj, kunsidoj aŭ aliaj aferoj en sekvantaj ejoj aŭ videokonferencoj:

La paroliga rondo en la Intergeneracia centro Kranj (Strato Ulica talcev 7) ĉiun 2-an kaj 4-an mardon en la monato je la 18:45, gvidas Gregor Markič.

Nova reta kurso de Esperanto por komencantoj komenciĝos en decembro: merkrede je la 18:00, gvidos Peter Grbec.

Kurso Izola: en la Intergeneracia centro Izola ĉiun ĵaŭdon je la 14-a horo, gvidas Peter Grbec.

Kurso Slovenj Gradec: en la Intergeneracia centro Andeŝki hram ĉiun mardon je la 13-a horo, gvidas Davorin Jurač. La reta kurso por progresantoj kun Davorin komenciĝis en oktobro: marde je la 19:30.

Paroligaj vesperoj en Ljubljano: en la klubejo de SIEL (Grabloviĉeva-strato 28) ĉiun ĵaŭdon je la 18-a horo. **O.K.**

Aktualno stanje predlogov v okviru Konference o prihodnosti Evrope

Aktuala situo de la por-esperantaj proponoj por la Konferenco pri la estonto de Eŭropo estas ege esperiga, sed ni antaŭvidas multajn obstaklojn. Ŝajnas ke »teknikaj problemoj« tro ofte trafas la sukcesajn pro-esperantajn proponojn kaj ke EU-burokrataro pritaksas esperanton negrava. Sed ankoraŭ estas tempo por esprimi apogon kaj aldoni komenton. Indas legi la instruojn en la UEA-EEU paĝo <https://mallonge.net/uea-eeu>.

V zidni ŝtevilki naŝega biltena smo predstavili nekaj predlogov za prihodnost Evrope, ki se tiĉejo esperanta. Zidaj, ko se zbiranje zamisli konĉuje, a je ŝe moŝno izra-

ziti svoje odobravanje in podati komentarje, si pogledamo stanje teh predlogov po merilu števila podpor glede na druge predloge v isti temi.

Pri tem moram opozoriti na nenavadno pogostost »tehničnih težav« pri dostopu do nekaterih esperantskih zamisli, kar so opazili tudi drugi po Evropi. O tem je Louis v. Wunsch-Rolshoven napisal kritičen članek v spletnem biltnu *Libera Folio* z naslovom: *Ĉu la EU-burokrataro batalas kontraŭ Esperanto?* Članek si je vredno prebrati. Jaz pa sem našel v njem tudi mnoge vzporednice s slovenskim Zavodom za šolstvo.

Povezava: <https://www.liberafolio.org/2021/11/22/cu-la-eu-burokrataro-batalas-kontrau-esperanto/>.

Od poročanja v prejšnji številki našega biltena se je število esperantskih predlogov spremenilo, tudi zato, ker so se pojavili mnogi dodatni predlogi. Novi predlogi so zlasti pri temah *Demokracija* ter *Vrednote in pravice*. Te predloge je oblikoval L. v. Wunsch-Rolshoven, ker je opazil, da so predlogi v temi *Druge zamisli* močno zapostavljene v obeh primarnih poročilih o poteku *Konference o prihodnosti Evrope*. Sicer pa je še mnogo zamisli, ki vsebujejo ideje, povezane z esperantom.

Pa pogledjmo stanje podpor zamislim 24. novembra:

Tema *Demokracija*: skupaj 1.488 zamisli, prvouvrščena ima 569 podpor, kar je absoluten rekord. Na 11. mestu je zamisel *Boljše znanje jezikov – boljša demokracija: angleščina in esperanto* (L. F. v. Wunsch-Rolshoven) s 164 podporami.

Tema *Vrednote in pravice*: skupaj 976 zamisli, prvouvrščena ima 348 podpor. Na 5. mestu je zamisel *Priznanje esperanta kot enega kulturnih jezikov državljanov EU* (L. F. v. Wunsch-Rolshoven) s 163 podporami. Na 6. mestu je zamisel *Za objektivno in na dokazih temelječe informiranje o esperantu! Enake pravice za govorce esperanta!* (L. F. v. Wunsch-Rolshoven) s 161 podporami.

Tema *Izobraževanje, kultura, mladina, šport*: skupaj 991 zamisli, prvouvrščena ima 532 podpor. In to je zamisel *EU potrebuje boljše učenje jezikov* (Sean O'Riain), ki je absolutno na drugem mestu. Na četrtem mestu v okviru teme je zamisel *Učna ura o esperantu za šolarje v EU* (L. F. v. Wunsch-Rolshoven) s 196 podporami. Na 7. mestu je zamisel *Poučevanje jezikov v Evropi* (Thomas Hufkens) s 159 podporami. Na 9. mestu je zamisel *Esperanto – mednarodni pomožni jezik* (Paolo Pellegrino) s 85 podporami. Sledi mu zamisel *Esperanto kot prvi tuji jezik* (Kerstin Brunner-Wenusch) z 81 podporami. Tu je še zamisel *Jezik, ki odpre meje in srca* (Emm Breuninger) s 56 podporami.

Tema *Druge zamisli*: skupaj 1.163 zamisli, prvouvrščena ima 305 podpor. Tudi tu je esperanto na prvem mestu, namreč zamisel *Uradno priznanje esperanta kot enega od jezikov državljanov EU* (L. F. v. Wunsch-Rolshoven). Na drugem mestu je zamisel *Esperanto, skupen in nevtralen jezik, načrtovan za lahko učenje. Novo orodje za bolj združeno EU*. (E. H. de Guzman Alonso) z 250 podporami. Na 12. mestu je zamisel *Sprejetje evropskega jezika* (Sebastien Jouffre) z 71 podporami.

Toplo priporočam, če vam je do napredka esperanta v EU in na sploh, si vzemite pol ure časa in skočite na spletno stran UEA-vikio <https://mallonge.net/uea-eeu> in si preberite komentarje in nasvete, nato pa od tam vstopite (po obvezni registraciji) k posameznim zamislim, katerim lahko date podporo in prispevate komentar. Tudi komentarji so zaželeni; ne komentirajte pa zamisli nasprotnikov, najbolje jih je ignorirati. **O.K.**

Preselili smo se na Grablovičevo 28

SIEL kaj ES Ljubljana havas novan ejon en la strato Grablovičeva Nro. 28. En granda ĉambro kun balkono en alta teretaĝo SIEL kaj ES Ljubljana disponas pri pluraj ŝrankoj kaj librobretoj. Tio ebligos plenumi multajn funkciojn, precipe instruadon de Esperanto kaj kunsidojn en la najbara salono, libroservon, fakan bibliotekon kaj ordigon de la movada arkivo. Ekde nun, la oficaĵ horoj estos ĵaude je la 18-a horo.

Konec oktobra smo se preselili iz Štefanove 11 na Grablovičevo 28, kjer bosta ZES in EDL skupaj uporabljali veliko sobo z balkonom v visokem pritličju. Soba se nahaja poleg shrambe, ki je do sedaj hranila del arhiva in zalog literature. V skupnih prostorih bivše krajevne skupnosti Stari Vodmat je še stranišče, sejna soba in dvorana za prireditve in tečaje.

V naši pisarni, ki si jo delimo z Društvom nekadilcev, imamo na razpolago pisalno mizo, štiri pisarniške omare ter šestdelno knjižno omaro. Tako bomo lahko uredili in shranili aktualno in arhivsko dokumentacijo, knjižnično gradivo in prodajne zaloge knjig. V teh prostorih bomo lahko izvajali tečaje in druge prireditve, zaživela bo strokovna knjižnica, urejali bomo arhiv itd.

In kako priti do novih prostorov?

Dostop z avtom je po Bohoričevi (Pediatrična in Infekcijska klinika) preko Vodmatskega trga in po enosmerni Potrčevi ulici. Pri zadnjem bloku na levi, malo pred predorom pod dolensko železnico, je vhod v prostore bivše krajevne skupnosti Stari Vodmat. Parkiranje je tudi tu problem. Večina parkirnih prostorov je plačljivih, a je treba imeti tudi malo sreče, da so prosti.

Grablovičeva 28: vhod in balkon naše pisarne v pritličju

Peš je do naše nove lokacije okoli 5 minut hoje od postaj LPP Friškovec na Masarykovi (linije 2, 9, 12), »Poliklinika« na Njegoševi cesti (linije 9,25), »Bolnica« na Zaloški cesti (linije 2, 9, 11, 20) ali »Viadukt« na Šmartinski cesti (linije 2, 12, 27).

Situacijo si lahko ogledate tudi na [zemljevidu](#), ki ga dobimo, če poguglamo z vpisom »DU Ljubljana Stari Vodmat« (smo sosedi tega društva upokojencev).

Spremenjen je tudi čas klubskih sestankov ali čas uradnih ur za vse druge potrebe, na primer za izposojlo knjig. Odslej bomo zagotavljali prisotnost v klubu v tradicionalnem terminu ljubljanskih esperantistov vsak četrtek ob 18. uri v trajanju po potrebi. Torej obiščite naše novo zbirališče! **O.K.**

Iz dejavnosti EDL	El la agado de ESL
-------------------	--------------------

Solena kunsido de ESL je la 100-a jubileo fariĝis virtuala

En la Magistrata domo, sidejo de la urba komunumo Ljubljano, okazis la 3-an de decembro 1921 la fondkunkeno de unu el la plej malnovaj Esperanto-societoj en Slovenujo, kies fiera heredanto estas Esperanto-Societo Ljubljana. Okaze de tiu ĉi estiminda jubileo ni kore invitas Vin partopreni virtualan solenan kunvenon de la societo

vendredon, la 3-an de decembro 2021, je la 18-a horo.

Programo:

1. Malfermo de la solena kunsido kaj salutvortoj de gastoj

2. Priskribo de la historio de la societo (Nika Rožej)
3. Disvolvo de la standardo de la societo
4. Muzika interludo
5. Prezento de novaj eldonaĵoj de la societo (Ostoj Kristan)
6. Paperteatra prezentaĵo (Dragica Ropret Žumer)
7. Anekdotoj el la agado de la societo (Janez Jug)

Kiel partopreni:

Rekta observado en Youtube:

<https://mallonge.net/esl100>

aŭ

per QR-kodo:

Partopreno en la videokonferenco per la platformo

Zoom: [https://uni-lj-](https://uni-lj-si.zoom.us/j/97477161929?pwd=SWtIZXphZHpBS0ltMnA1OGxBQmwvUT09)

[si.zoom.us/j/97477161929?pwd=SWtIZXphZHpBS0ltMnA1OGxBQmwvUT09](https://uni-lj-si.zoom.us/j/97477161929?pwd=SWtIZXphZHpBS0ltMnA1OGxBQmwvUT09).

Meeting ID: 974 7716 1929, Passcode: 891641

La kunsido estos son- kaj bild- registrata.

Koledarĉek EDL za leto 2022

Tudi letos smo izdali društveni koledarĉek, ki je še malo bolj liĉen kot njegov predhodnik. Zaradi velikosti, kot jo imajo banĉne kartice, ga lahko uporabljate v vsaki denarnici, ŝepku ali beleŝki. Natisnili smo jih 1.000 in so brezplaĉno na dispozicio. Ĉe jih bo kaj ostalo, jih bomo po novem letu ponudili na javnih mestih, na primer pri blagajnah knjiŝnic.

2022		2022	
JANUAR	FEBRUAR	MAREC	
P T S Ĉ P S N	P T S Ĉ P S N	P T S Ĉ P S N	
1 2 3	1 2 3 4 5 6	1 2 3 4 5 6	
7 8 9 10 11 12 13	7 8 9 10 11 12 13	7 8 9 10 11 12 13	
14 15 16 17 18 19 20	14 15 16 17 18 19 20	14 15 16 17 18 19 20	
21 22 23 24 25 26 27	21 22 23 24 25 26 27	21 22 23 24 25 26 27	
28 29 30 31	28	28 29 30 31	
31			
APRIL	MAJ	JUNI	
P T S Ĉ P S N	P T S Ĉ P S N	P T S Ĉ P S N	
1 2 3	1 2 3	1 2 3 4 5	
4 5 6 7 8 9 10	2 3 4 5 6 7 8	6 7 8 9 10 11 12	
11 12 13 14 15 16 17	9 10 11 12 13 14 15	13 14 15 16 17 18 19	
18 19 20 21 22 23 24	16 17 18 19 20 21 22	20 21 22 23 24 25 26	
25 26 27 28 29 30	23 24 25 26 27 28 29	27 28 29 30	
30 31			
JULIJ	AUGUST	SEPTEMBER	
P T S Ĉ P S N	P T S Ĉ P S N	P T S Ĉ P S N	
1 2 3	1 2 3 4 5 6 7	1 2 3 4	
4 5 6 7 8 9 10	8 9 10 11 12 13 14	5 6 7 8 9 10 11	
11 12 13 14 15 16 17	15 16 17 18 19 20 21	12 13 14 15 16 17 18	
18 19 20 21 22 23 24	22 23 24 25 26 27 28	19 20 21 22 23 24 25	
25 26 27 28 29 30 31	29 30 31	26 27 28 29 30	
OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER	
P T S Ĉ P S N	P T S Ĉ P S N	P T S Ĉ P S N	
1 2	1 2 3 4 5 6	1 2 3 4	
3 4 5 6 7 8 9	7 8 9 10 11 12 13	5 6 7 8 9 10 11	
10 11 12 13 14 15 16	14 15 16 17 18 19 20	12 13 14 15 16 17 18	
17 18 19 20 21 22 23	21 22 23 24 25 26 27	19 20 21 22 23 24 25	
24 25 26 27 28 29 30	28 29 30	26 27 28 29 30 31	
31			

ESPERANTO JE PRAKTIĈEN IN PRAVICEN! Vabljeni en naŝe druŝto!

Sreĉanja:
 LJUBLJANA: prvi in tretji torek v mesecu ob 18.00 na Štefanovi 11
 KRANJ: drugi in ĉetiri torek v mesecu ob 18.45 v Medgeneracijskem centru, Cesta talcev 7

Elektrona poŝta: info.ljubljana@esperanto.si
 Informacijas: <https://esperanto.si/> in <https://esperanto-maribor.si/>
 Uĉeje esperanta na medretejo v slovenĉini:
<https://lernu.net/si/> in <https://learn.esperanto.com/si/>

Pojavila pa se je ŝe napaka v besedilu koledarĉka. Naveden je napaĉen ĉas in kraj sestankov v Ljubljani, ker je bil koledarĉek natisnjen prej, kot smo izvedeli za selitev na Grabloviĉeva 28. Smo paĉ zelo dinamiko druŝto! **O.K.**

Visoška kronika v esperantu

Slovenaj esperantistoj okaze de tri honorindaj jubileoj sendas en la mondon la esperantan eldonon de la plej grava slovena historia romano *La kroniko de Visoko*, por la legantaro interesa kaj instrua.

Tio okazas cent jarojn post la unua libra eldono de la romano, kiu antaŭe, en 1919, aperadis kiel felietono en la revuo *Ljubljanski zvon* (Sonorilo de Ljubljano).

La aŭtoro, advokato, politikisto kaj verkisto dr-o Ivan Tavčar dum du jaroj estis vicurbestro kaj dum dek jaroj urbestro de Ljubljano (1909-1911-1921).

En la Magistrata domo, sidejo de la urba komunumo Ljubljano, okazis la 3-an de decembro 1921 la fondkunveno de unu el la plej malnovaj Esperanto-societoj en Slovenujo, kies fiera heredanto estas la nuna Esperanto-Societo Ljubljana. Nia misio estas interalie publikigi slovenan literaturon en Esperanto.

La nova eldono aperos en decembro 2021, presita en 200 ekzempleroj. La detala prezo: 18,- €.

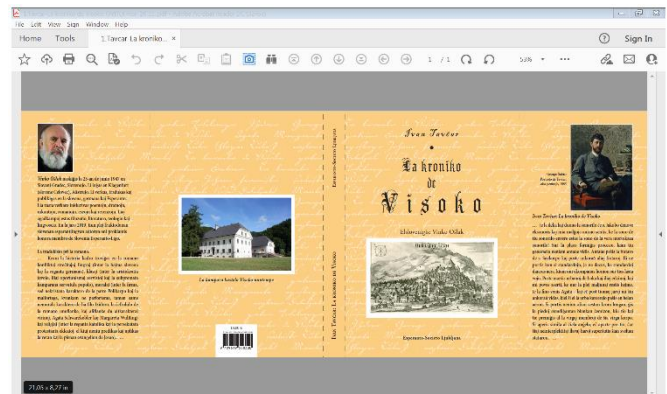
Ena od pomembnih dejavnosti slovenskih esperantistov je objavljane esperantskih prevodov slovenske literature. EDL si je zadala za jubilejno leto 2021 nalogo izdati Tavčarjevo Visoško kroniko, ki jo že pred leti prevedel v esperanto Vinko Ošlak.

Prevod je dolgo čakal na izdajatelja in urednika, a tokrat se je nabralo toliko jubilejev, da ga nismo mogli spregledati. Roman je pred sto leti prvič izšel v knjižni obliki (prej je izhajal kot podlistek v *Ljubljanskem zvonu*), tega leta je zaradi bolezni zaključil dr. Ivan Tavčar županovanje mesta Ljubljana in v njegovem magistratu je bilo ustanovljeno naše društvo.

Izdati zgodovinski roman ni kar tako. Avtorji esperantske izdaje prevajalec, lektor in urednik smo zavihali rokave in si kljub obilici drugega dela vzeli potreben čas za načrtovanje in izvedbo projekta. Tomaž Longyka, ki sicer redno lektorira in korigira napake v našem bilteno, se je moral lotiti trdega oreha: Visoška kronika ima poseben starinski jezik, ki ga prežema množica krajevnih in osebnih imen, starih običajev in lokalnih izrazov, gorenjski humor in Tavčarjeva izvorna ironija. Kako duh tega jezika in besedne igre prenesti v esperanto, to je bila glavna téma usklajevanja med nami. Nekatere dileme smo rešili, nekaj pa jih je ostalo do zadnjega trenutka. Na koncu je bilo treba izbrati sprejemljiv kompromis in malo odstopiti od načelne doslednosti. Naj bralci ocenijo, kako smo uspeli.

Besedilo je odšlo v tiskarno v prelom in oblikovanje. V decembru bo po načrtih knjiga izšla. Medtem ko sta

prevajalec in lektor še iskala izboljšave besedila, je urednik z oblikovalko Matejo Vrbinc skušal dati knjigi zunanji izgled in pridih kronike, napisane v začetku 18. stoletja.

Osnutek platnic nove knjige

Predvidena naklada prve izdaje je 200 izvodov. Maloprodajna cena bo 18,- €.

Visoška kronika bo šla v svet kot glasnik slovenske literarne ustvarjalnosti, tako Trubarjeve kot Tavčarjeve pa do ustvarjalnosti slovenskih esperantistov. Verjetno jo bo z veseljem bral tudi marsikateri Slovenec in pri tem ponovno segel še po slovenskem izvorniku. Ne bo mu žal. **O.K.**

Jubilejne znamke EDL

La centjara jubileo de ESL estas markita per eldono de »personaj« poŝtmarkoj kun emblemo de la societo kaj la jardatoj de la jubileo. La poŝtmarko A estos uzata interne en Slovenujo kaj poŝtmarko C por la leteroj kaj bildkartoj el Slovenujo al eŭropaj landoj. Unu poŝtmarko kostas respektive 1,15 € aŭ 1,90 €.

Po desetih letih imamo spet »osebne« znamke društva. Prva naklada po 200 kosov vsake vrednosti bo zadoŝcala za letoŝnje boŝiĉne in novoletne praznikoj. Naslednje nakladoj budo morda nekoliko draŝe, ker ŝmo imeli pri jesenskem naroĉiloj sezonski popust.

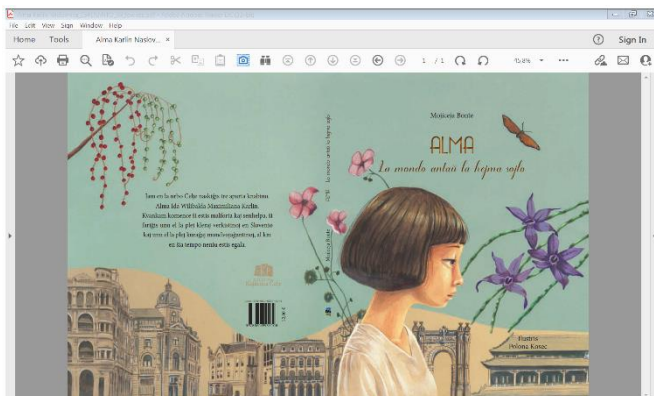
Znamki EDL: A za Slovenijo in C za tujino (Foto O: K.)

Znamke lahko naročite pri tajniku društva ustno ali pisno, najhitrejša pot do njih pa je na četrtkovih srečanjih v Ljubljani ali torkovih v Kranju. Znamke, ki so zelo primerne za voščila esperantskim prijateljem, stanejo nekaj več kot običajne in sicer znamke A le 1,15 € ter znamke C le 1,90 €. Seveda pa bodo znamke veljavne še mnoga leta in so dobra naložba ter zanimiv zbirateljski artikel. **O.K.**

Slikanica o Almi Karlin je tu

Jen la nova bildolibro *Alma – La mondo antaŭ la hejma sojlo*. La libro rakontas pri Alma Karlin, verki-stino kaj mondvojaĝistino el la urbo Celje. La tradukon el la slovena prizorgis Nika Rožej. La eldonintoj estas la Centra Biblioteko Celje kaj ES Ljubljana. Prezo: 12 eŭroj.

Zadnje dni novembra je prišla iz tiskarne esperantska različica slikanice *Alma – Svet pred domačim pragom* avtorice Mojiceje (Podgoršek) Bonte in ilustratorke Polone Kosec. Prevod in lektoriranje sta opravila Nika Rožej in Janez Jug. To je ena redkih slovenskih knjig, ali morda celo prva, ki je bila prej izdana v esperantu kot v kateremkoli drugem tujem jeziku.

Knjigo krasijo očarljive ilustracije Polone Kosec

Sozaložnika Osrednja knjižnica Celje in EDL sta se dogovorila za naklado 500 izvodov, od katerih jih prejme naše društvo 350. Cena slikanice je 12 EUR, prednaročniki in kupci večjih količin (5 ali več) bodo imeli popust, ki je zdaj v Sloveniji zakonsko določen na največ 20 % cene, in stroške pošiljanja.

Društva in druge skupine pozivamo, da naj čimprej zberejo naročila za to lepo slikanico in omogočijo naročnikom razveseliti za Božič in pred novim letom svoje družinske člane in prijatelje doma in v tujini. Ker praktično ni fizičnih sestankov, bo treba vse knjige pošiljati po pošti, kar pa povzroča povečane stroške in vzame precej časa. Decembra je na pošti gneča in nastajajo zamude. **O.K.**

Prapor EDL

ES Ljubljana disvolvos la standardon okaze de la 100-jara jubileo. Oni ne scias, ĉu la societo iam ajn havis standardon, ankaŭ la emblemo de la societo antaŭ kelkaj jaroj ne estis fiksita. La standardo estas rektangulo, 90x60 cm, unuflanke situas la esperanta flago, aliflanke la emblemo de ESL.

Ne vemo, ali je Esperantsko društvo Ljubljana kadorkoli v svoji stoletni zgodovini imelo prapor. Morda so uporabljali le esperantsko zastavo in druge simbole svoje pripadnosti in dejavnosti. Često so izdelovali značke in pripionke ter grafične rešitve na dokumentih, saj so imeli v svojih vrstah mojstra grafike Toneta Logarja, vendar ne vemo za kakšen stalen društveni znak. Nedavno smo tudi tega določili in ga nameravamo uveljaviti.

Že več let je v društvenem letnem načrtu dejavnosti tam nekje pri koncu seznama tudi postavka »Društveni prapor«. Kot nenujna zadeva je bila postavka vedno nerealizirana, pa tudi strošek za prapor ni zanemarljiv. Ob 100-letnem jubileju pa smo se odločili, da končno namenimo pozornost in sredstva za optično predstavitev našega društva.

Pri veziljstvu Vidmar 49 v Tacnu pri Ljubljani smo naročili izdelavo vezenega prapora velikosti 60x90 cm. Prapor bo imel na eni strani uradno esperantsko zastavo, na drugi strani pa pokončno sliko emblema našega društva z napisom. Lakiran lesen in zložljiv nosilni drog bo zaključen s pozlačenim lipovim listom z vgraviranim slovenskim grbom. Na drog bodo vstavljeni pozlačeni spominski žeblički v obliki lipovega lista.

Člane, prijatelje in podpornike društva pozivamo, da simbolično podprejo razvitje in nastopanje prapora društva z nakupom spominskega žeblička z imenom darovalca. Cena žeblička je 40 EUR. Naročite jih lahko pri tajniku društva. Prvo razvitje prapora je predvideno za slavnostno sejo društva 3. decembra. **O.K.**

Esperanto-movado en Ljubljano

Fragmentoj el la libreto *Al la venko de Jože Kozlevčar*

... Zvonimir Bernot, partopreninta la 13-an Universalan kongreson de Esperanto en Praha en la jaro 1921, ekkonis la strukturon de esperantista organizo kaj decidis transplanti la aferon ankaŭ al slovenoj. Verŝajne ne koninta la antaŭmilitan agadon de Koser, D-ro Haas kaj Ŝtupar, li kunvokis aron da samideanoj de socialdemokrata partio kaj ili decidis fondi en Ljubljana

esperantistan organizaĵon. Tiu grupo preparis regularon kaj transdonis ĝin al la polico, kiu aprobis ĝin en la monato septembro 1921 kaj permesis fondi la organizaĵon ...

... La preparokomitato kunvokis la fondkunvenon de *Esperanta klubo Ljubljana*, kiu okazis la 3-an de decembro 1921 en la salono de la Urbodomo. La fondkunveno ĉeestis 30 personoj el la plej diversaj medioj. La partoprenintoj konfirmis la regularon, kaj elektis la unuan estraron de la Klubo.

Kiel prezidanto estis elektita Danilo Herkov, financa oficisto, ano de la preparokomitato; kiel vicprezidanto Inĝ. Tomo Knez; kiel sekretario Jerko Jurinac; kasistino Pavla Furlan, oficistino; en la komitaton eniris Zvonimir Bernot, instruisto; Josip Kobal kaj Miha Mušič, komercisto. Kiel revizoroj estis elektitaj Iza Prijatelj kaj Josip Kuralt.

La ĉefkunveno decidis tuj okazigi la unuan publikan Esperanto-kurson. Ĝi estis malfermita la 7-an de decembro 1921 en tiama komerca lernejo en Kongresni trg (Kongresa placo). La kurso daŭris ĝis aprilo 1922, gvidis ĝin la kluba prezidanto laŭ la jam malfacile trovebla lernolibro de Koser ...

... La 7-an de decembro 1924 la Klubo prezentis sin la unuan fojon pli grandskale al la publiko per bone aranĝita Zamenhofa vespero en la granda salono de Kazino. La aranĝon partoprenis pli ol 300 personoj kaj pri ĝi raportis multaj gazetoj ...

... La komitato trovis konstantan ejon en Narodna kavarna (Nacia kafejo) meze de la urbo, vid-al-vide de la Universitato. Ek de la 7-a de majo 1925 okazis regulaj semajnaj kunvenoj en malgranda ĉambro de la kafejo, kiun la kafejestro retzervis al la Klubo por ĵaŭdaj vesperoj. Ĵaŭdo fariĝis tradicia por esperantistoj de Ljubljana, ĉar la regulaj kunvenoj okazis dum 30 jaroj ĉiam ĵaŭde kaj okazas samtage ankoraŭ hodiaŭ ...

... En la monato aprilo 1926 venis al Ljubljana kiel oficiala reprezentanto de la Ligo de Nacioj s-ro D-ro Edmond Privat, prezidanto de UEA, kiu prelegis en la universitato pri la celoj de la Ligo de Nacioj. En la plena salono de la universitato li lerte prezentis la rolon de Esperanto en tiu mondorganizo kaj treege fervorigis la intelektularon por la Internacia lingvo. La Klubo aranĝis apartan kunvenon por honorigi la eminentan gaston ...

... Nova radio stacio Ljubljana, kvankam tre malforta, jam baldaŭ post sia ekesto en la jaro 1929 disaŭdigis proprainiciate la unuajn sciigojn por ekstera mondo en Esperanto. La tekston kompreneble tradukis kaj lingve kontrolis la Klubaj funkciuloj. Ĉar tiuj disaŭdigoj vekis

intereson inter la publiko, la radio-administracio disponigis la tempon por la unua Esperanto-kurso po duonhore semajne. Danilo Herkov, kiu gvidis la kurson de novembro 1929 ĝis aprilo 1930 prezentis la materion laŭ la gramatiko en 23 lecionoj. Ĉar la rezulto estis kontentiga kaj la postuloj fare de la publiko ĉiam pli oftaj, la radio-gvidantaro akceptis la proponon disponigi la stacion por la regulaj duonhoraj Esperanto-prelegoj pri turismaj temoj ...

... Sed ne nur en radion, esperantistoj de Ljubljana enpenetris ankaŭ en turismajn rondojn. Fine de aŭgusto 1931 eldonis fremdultrafika sekcio de la komunumo de Ljubljana, laŭ la instigo de la klubaj funkciuloj, belan esperantlingvan prospekton pri la urbo en 2.000 ekzempleroj. En monato septembro 1933 la sama institucio eldonis la duan, tute nove redaktitan prospekton pri Ljubljana. En marto 1934 »Fremdultrafika asocio« aperigis belaspektan multpaĝan prospekton pri Slovenujo en 3.000 ekzempleroj. En la jaro 1935 eldonis la sama Asocio apartan trarigardon pri slovenaj kuraclokoj sub la titolo: »Tabelo de slovenaj kuraclokoj kaj somerrestadejoj«, kiu estis aldonita kaj dissendita pere de »Heroldo de Esperanto« ...

... La 30-an de marto 1938 alvokis polica agento la klubajn prezidanton kaj sekretarion en la klubejon kaj prezenti sal ili dekretan de banuso (provincestro), per kiu estis disigita Esperanta Klubo Ljubljana. La polico postulis de klubaj reprezentantoj la kaslibron kaj membroliston, sigelis la ŝrankojn kaj la enirejon de la klubejo ...

... La kluba estraro apelaciis ĉe la Ministerio por internaj aferoj en Beograd, sed apelacio estis rifuzita. Post ekvalido de la dekreto la tuta Kluba arkivo, inventaro kaj biblioteko estis forprenita kaj transportita ala parta polica deponejo kaj kiel kuratoro estis nomita Lojze Tabernik, tiama prezidanto de la »Verda stelo« ...

... La regularo estis adaptita al la jam ekzistantaj organizoj kaj inter proponintoj estis ankaŭ homoj, ŝatataj de la registaro. Finfine la tiama banusa administracio aprobis la proponitan regularon per dekreto n-ro 18719/2 de la 24-a junio 1939. La 17-an de oktobro 1939 estis kunvokita la fondkunveno de la Esperanta societo Ljubljana en la salono de la restoracio »Šestica«. La nova estraro estis elektita kun Jože Kozlevčar kiel prezidanto, Marija Petrič vicprezidanto, Pavlina Hafner sekretariino, Edo Žgajnar kasisto, Jože Šorn bibliotekisto, Meri Šavnik kaj Jože Jordan kiel komitatanoj. Lojze Volk kaj Jelka Dejak estis revizoroj. Ĉe la ĉefkunveno estis akcentita la fakto, ke la novefondita societo estas nur daŭrigo de la disigita Klubo ...

Iz dejavnosti EDM

El la agado de ESM

Zamenhofov dan 2021 po spletu

Pro la epidemio de la korona malsano ankaŭ ĉijare la centra festenado de la Zamenhofa Tago kaj de la Tago de la Esperanta Libro okazos rete la 15-an de decembro je la 19-a horo. Ĉi sube estas ankaŭ la ligiloj por partopreni kaj informiĝi pri la programo de la festo. Gastigos nin ESM.

Letos bo osrednja proslava Zamenhofovega dne in Dneva esperantske knjige izvedena po spletu v organizaciji EDM. Druŝto je že rezerviralo prostore za proslavo v mestni četrti Center za soboto, 18. decembra dopoldne, a zaradi epidemijskih razmer izvedba proslave v fizični obliki ni mogoča. Zato je bil izbran termin za videokonferenco na platformi Google-meet prav na praznični dan

v sredo, 15. decembra 2021 ob 19. uri.

V kulturnem programu bodo sodelovali esperantisti in prijatelji esperanta iz vse Slovenije. Za vključitev in spremljanje proslave uporabite naslednjo povezavo: <https://meet.google.com/per-mhku-etk>.

Vsekakor si rezervirajte čas ter se udeležite naše skupne proslave. Podrobnejše napovedi in program proslave lahko spremljate na spletišču EDM s povezavo <https://esperanto-maribor.si/napovedi-2021/>. **O.K.**

Iz zgodovine gibanja

El la movada historio

Nia nova membro kaj diligenta kursanino Lunjo raportas ĉi tie pri sia aliĝo kaj komenco de lernado de Esperanto. En la papera postlasaĵo de ŝia patro ŝi trovis paĝojn en Esperanto kaj ŝi decidis lerni la lingvon, por povi kompreni la tajpitan kaj skribitan tekston. Finfine ŝi malkovris originan esperantan teatraĵon *La tranĉileto*, verkita de ŝia patro Rudi Leŝnik. La esplorado kontinuas.

Lučka Leŝnik:

Nedokonĉana zgodba

Bilo je tik pred koncem prejšnjega leta, tik pred koronskim prehodom starega leta v novo, nekaj sem iskala po spletu in nepriĉakovano zagledala objavo o spletnem teĉaju esperanta. Pritegnila je mojo pozornost in že sem se, ne da bi o tem kdaj koli sploh razmiŝljala, pridruŝila teĉajnikom, zbranim z vseh koncev Slovenije in razliĉnih generacij. Ĉeprav sem ena tistih, ki mi ĉas zmeraj prehitro mineva, dnevi so mi od nekdam prekratki in dolĝasa ne poznam, sem v prvih letoŝnjih mesecih, vse do konca ŝolskega leta, komaj ĉakala, da je teden naokrog in bo nova ura esperanta. To je presenetilo tudi mene, saj ne sodim med tiste, ki jim je uĉenje jezikov blizu. Med spletnimi »soŝolci« esperanta je bilo namreĉ kar nekaj takih, ki obvladajo veliko jezikov in bo zanje esperanto ŝe en veĉ. A zame je to nekaj, kar paĉ ŝelim in nekako »moram« tako ali drugaĉe izpeljati, zaokroŝiti. Je nedokonĉana zgodba iz otroŝtva, obenem del spoznavanja druŝinske preteklosti.

Moji starŝi so s Kozjanskega in v tistih krajih sem preŝivela velik del otroŝtva, veĉinoma poĉitnice in konce tedna. In nekega poletja je oĉe predme poloŝil na videz že nekoliko oguljene knjige, dolĝoĉasne na zunaj. Dva slovarja sta bila in en uĉbenik. Ah, no, kaj mi bo to sredi poĉitnic, sem si mislila. »To sta slovarja esperanta in uĉbenik, po katerem se tega jezika lahko nauĉiŝ sama. Ĉe ne zdaj, pa morda kdaj pozneje. Veŝ, naŝi znanci in prijatelji ga ne znajo, tudi v druŝini ga za zdaj razen mene nihĉe drug ne govori, tako da se bova lahko pogovarjala celo kaj skrivnostnega na ves glas in naju ne bodo razumeli,« mi je razloŝil in pritegnil moju pozornost. Knjige sem polistala, skuŝala slediti uĉbeniku, a to je trajalo le dan ali dva. Vse, kar mi je ostalo v spominu in sem si zapomnila do danes, je stavek: *Mi estas knabino* (jaz sem deklica). Morda sem bila tedaj premlada, morda bi se morala uĉiti v druŝbi vrstnikov, ne vem. Knjige sem paĉ odloŝila in do pred kratkim jih nisem nikdar ponovno odprla.

Moj oĉe, Rudi Leŝnik (1931–1987), je že pred veĉ kot tremi desetletji umrl. Tedaj sva z mamoo spravili glavnino njegovih reĉi, skromen del zapuŝĉine pa sem zloŝila v star kovĉek. Oĉe je zelo rad pisal in veliko zvezkov je polepljenih z njegovimi ĉlanki, ki jih je objavljajl v ĉasopisih – nekatere pod svojim imenom, druge pod psevdonimi (najveĉkrat je bil R. L. Sotelski, obĉasno Svetozar Oreŝek in ŝe kaj). Poleg teh polepljenih zvezkov z njegovimi ĉlanki pa je med drugim najveĉ njegovih izvirnih dramskih besedil (Noĉi ob jezuo, Nevidni spremljevalec, Preproŝti ljudje itd.), ki so jih tedaj s

sokrajani redno uprizarjali, se ob vajah družili in predsem nasmejali, obenem pa poskrbeli za kulturno dogajanje in razvedrilo še za druge.

Skrbnejše prebiranje popisanih orumenelih listov – nekateri so speti v snopiĉe, drugi zloĝeni v mape – me ŝe vedno ĉaka. Ko sem nedavno spet odprla kovĉek in ŝelela vzeti del vsebine s seboj na Primorsko, kjer zadnja leta preĝivim veliko ĉasa, je zdrsnil ven poseben snopiĉ listov, in sicer *La tranĉileto*.

Hm. Ŝe lani se mi sanjalo ne bi, kaj to pomeni. Zdaj pa vem. Noĝiĉek! Pipec. Katerega leta je oĉe napisal to kratko igro (na ŝestih straneĝ), ni mogoĉe razbrati, a po obĉutku bi jo umestila v leta 1950–60. Dogaja se v razredu, nastopajo pa Jurĉek, Neĝika, Binĉe, Anica, Mariĉka in uĉitelj. In vsebina? Tak pipec, po katerem je naslovljena igra, tedaj ni bil vsakdanja zadeva, bil je posebno dragocen. Nenadoma izgine in tik pred koncem se spet pojavi.

Ko ogledujem porumenele liste, vidim ob likih v igri zapisana tudi imena igralcev; razberem, da sta za vsak lik po dva. Predvidevam, da so vsi igralci ĝiveli v Celju (tako sklepam po njihovih naslovih, zapisanih ob imenih in priimkih). Zdaj le ugibam, kje in kdaj in kolikokrat so igro uprizorili. Najbrĝ so jo. So bili nastopajoĉi esperantisti ali so se esperanta uĉili sproti? Kakorkoli, esperanto je bil zelo ĝiv. Enkrat ĝiv, zmeraj ĝiv!

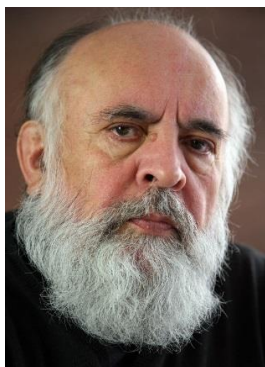
Leposlovni kotiĉek

Beletra angulo

Vinko Oŝlak:

Internacie kaj tutmonde

(Pri la diferenco inter Esperanto kaj la angla lingvo kiel perantaj lingvoj ĉe la tradukado de la noveloj de Tagore en la slovena eldono de *Malsataj ŝtonoj*, MK 1988, Ljubljano – kaj ĉi tie malplilongigita kaj elslovenigita.)

Estas siamaniere amuze, kaj certe nekutime, ke okaze de la centjariĝo de la internacia lingvo Esperanto, al kiu la eldono de tiu ĉi libro estas dediĉita, kune, tiel dirite man-manane aperas kiel perantaj lingvoj de la literaturo de Tagore, verkita en la al ni nekonata bengala lingvo, la internacia neŭtrala lingvo

Esperanto, kiu ne povas kalkuli je io alia ol surbaze de

tio, kion la signifo de ĝia nomo, la nura *espero*, povas promesi, kaj la mondlingvo, sed certe ĉio alia ol neŭtrala angla lingvo, kiu anstataŭ per la nepalpebla valuto de la *espero* negocas per la palpebla valuto de dolaro kaj funto-sterlingo.

Tiu, provoka komuna apero de ambaŭ lingvoj okazis sen iu ajn pli profunda intenco, sen iu ajn krompenso je simbola signifo. Sed se la afero, kaŝzita laŭ banalaj hazardaĵoj, jam tia estas, oni povus ĝin eble racie utiligi por pripensi tradukadon pere de tiu aŭ tiu peranta lingvo ĝenerale kaj eĉ aparte pri la karakterizaĵoj de Esperanto kaj de la angla lingvo en tiu ĉi funkcio.

Mi volas por la komenco tamen klarigi, kiamaniere tiu ĉi traduko estis survoĝigita kaj kial mi utiligis por ĝi ambaŭ perantajn lingvojn.

Antaŭ jaroj mi trovis tre belan eldonon de sep noveloj de Tagore sub la komuna titolo *MALSATA ŜTONO*, aperinta en la jaro 1961 en Malmoe en Svedio. En Esperanton la novelojn tradukis el la bengala originalo *Lakshmiswar Sinha* – ene de Esperanta literaturo konata nomo – mem bengalo kaj disĉiplo de Tagore kaj poste mem instruisto ĉe la altlernejo de Tagore en Santiniketan. Tio ĉi estis samtempe la unua libro en la kolekto »Oriento-Okcidento«, kiun sugestis la letero de la ĝenerala sekretario de la organizaĵo por klerigado kaj kulturo UNESCO el la jaro 1957. Ĉar UEA troviĝas en konsultaj rilatoj kun UNESCO, la centra organizaĵo de la esperantista movado volis per tiu kolekto, kiu ankoraŭ aperas, aliĝi al la spronoj de la UN, por tiel mildigi la unudirektan fluon de la literaturo por pli kaj pli konatiĝi kun la literaturaj verkoj de la nacioj, kiuj kun siaj verkoj ĵus komencis partopreni la tn. mondliteraturon.

Kiam mi la libron tralegis, en mi estiĝis baldaŭ deziro, tiun legoĝuon dividi ankaŭ kun tiuj, kiuj estas esperantistoj laŭspirite, sed ne jam ankaŭ laŭlingve. Tiel mi mian tradukon en la slovenan lingvon unue publicis ĉe la kultura revuo *Druĝina in dom* (Familio kaj hejmo) eldonita de la tempe unua slovena eldonejo *Mohorjeva* en Klagenfurt / Celovec en Aŭstrujo, proponis al la slovena eldonejo *Mladinska knjiga* (Libroj por junularo) en Ljubljano – kun deziro tiel honori la centjariĝon de la internacia lingvo Esperanto.

La redaktoro ĉe *Mladinska knjiga* montris emon la libron eldoni, tamen li opiniis, ke la sep noveloj por la slovena eldono estas tro malmulte da teksto. Tiel li sendis min al Klaŭdiforomo / Klagenfurt / Celovec kun fasko da fotokopioj el diversaj anglaj eldonoj de la mallonga prozo de Tagore, el kiuj mi traduku ankoraŭ la saman kvanton da tekstaro, kiom en la esperanta eldono da ĝi troviĝis. Kaj okaze de tio ni ambaŭ ricevis

ideon, el tiu ĉi senintenca redakta hazardo eble eltiri aldonan signifon. Tiel mi estis invitita skribi pri tio, kiel diversmaniere mi spertis la traduklaboron el la internacia kaj el la mondlingvo, kaj kian rolon ambaŭ tiuj lingvoj povus ludi en la estonto.

La demografie kaj ekonomie malpli fortaj nacioj, kia ankaŭ la slovena estas, povas la perlojn de la mondbeleto kaj same la verkojn, gravaj por la scienco, tekniko, humanismaj, sociaj kaj spiritaj sciencoj, en sian lingvon traduki rekte el la originalo nur okaze de tiuj lingvoj, kiuj tradicie estas instruataj en la lernejoj ek de la elementa ĝis la universitata niveloj. La elekto de tiuj lingvoj ne kongruas nepre ĉiam kun la slovena nacia intereso, ja ĝi ne estiĝis el profunda pripenso, sed el la eksterlingvaj motivoj, sed antaŭ ĉio tiu ĉi lingva grupo estas surprize mallarĝa.

Se preskaŭ ĉiuj slovenoj ĝis la tempo inter ambaŭ grandaj militoj estis dulingvaj (slovena + germana), kiel ili daŭre estas dulingvaj en Karintio en Aŭstrujo (slovena + germana), en la triesta kaj la udina provincoj en Italujo (slovena + itala), en la provinco laŭ la rivero Raba en Hungarujo (slovena + hungara) kaj elmigrintoj en Norda Ameriko kaj Aŭstralio (slovena + angla) kaj en la Suda Ameriko (slovena + hispana/portugala). Sed la granda plimulto da slovenoj en Slovenujo nuntempe estas unulingvaj, ja la supra kono de la serbkroata ĉe la slovenoj, el estimo de tiu lingvo, ne povas esti konsiderata kiel normala scipovo de tiu lingvo.

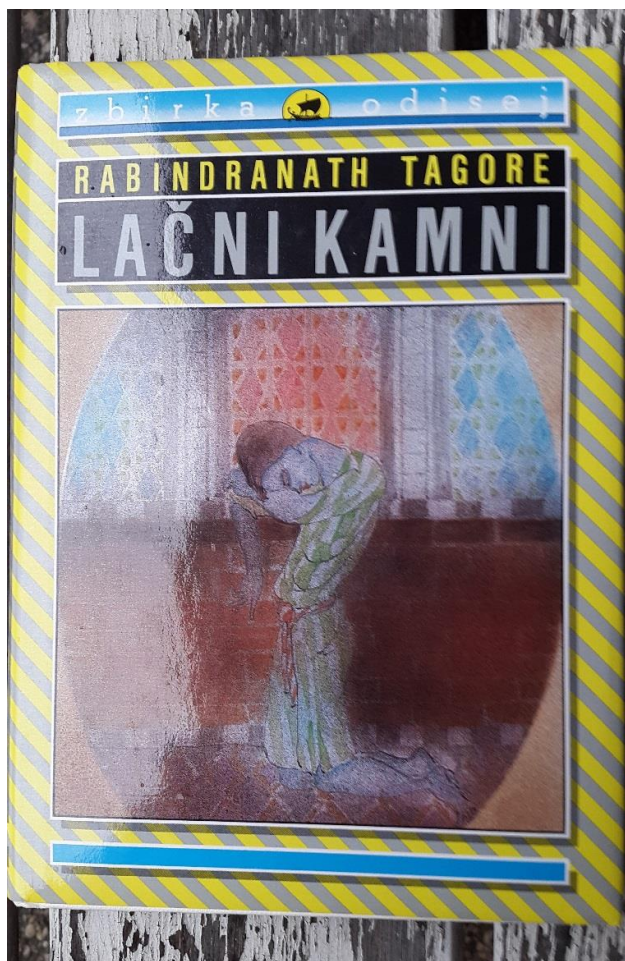
Senpere do la slovenoj povas traduki nur el kelkaj lingvoj: apud la klasikaj ankaŭ el la germana, itala, franca, angla, rusa, ĉeĥa, pola, serbkroata kaj makedona. Escepte ankaŭ el la skandinaviaj lingvoj, el la hispana kaj portugala, el la sanskrita, hinda kaj araba, en lasta tempo ankaŭ el la japana kaj el la ĉina. Tamen ĉi tie temas pri hazarda ebleco de unu, du, eble tri unuopuloj, kiuj iel ajn konatiĝis kun tiuj lingvoj kaj entuziasmiĝis el ili traduki.

La granda plimulto de la lingvoj – kaj en la mondo ili devus troviĝi proksimume 2300 – estas por la slovenoj nekompreneblaj; el tiu fakto foje estiĝas impresoj, ke en la horizonto de tiuj lingvoj okazas nenio literature aŭ science interesa. Kiel tia prijuĝo estas neracia kaj maljusta, oni povas vere vidi nur, se oni imagas, ke ankaŭ la slovena kultur kreado en la konscio de averaĝa, eĉ se kulture interesita germano, franco, anglo, ruso, ĉino ktp. estas same senkolora makulo, kiel tiaj ŝajnmakuloj estas por ni la regionoj en Afriko kaj Azio. Por Prešeren aŭ Cankar, por Kocbek aŭ Janĉar, por Rebula aŭ Capuder, por Januŝ kaj Lipuŝ – ne sufiĉas, se ili estas tradukitaj en la tn. »mondlingvojn« kaj aperas en la eldonkvanto de 300 aŭ 500 ekzempleroj (escepto

estas la tradukoj en la rusa), kiujn kutime aĉetas la tradukisto mem por ilin disdividi inter la amikoj. Ofte ni nin trompas per falsa slogano, kiel »la slovena literaturo konkeras la mondon«.

Tiel ni slovenoj estas kondamnitaj grandan parton de la mondliteraturo traduki pere de peranta traduko respektive lingvo. Kutime temas pri la lingvoj de la iamaj koloniaj nacioj, kiuj la unuaj havis kontakton kun pli aŭ malpli foraj popoloj kaj nacioj. Pli parte ni tradukas pere de la anglaj tradukoj, ja la lingvojn de aliaj du grandaj koloniaj nacioj, de la hispanoj kaj de la portugaloj ni pro la tradicia unuflanka lerneja lingvopolitiko preskaŭ ne lernis.

Slovena tradukisto tiel al la origina teksto estos fidela en plej bona okazo tiom, kiom fidela estis la unua, ĉu la angla, la franca aŭ iu alia tradukisto. Spite tion, ke ne estas jam bone pripensita pli filozofia ol praktika demando – ĉu la beletron oni vere povas traduki? – ni tamen povas diri almenaŭ, ke de la traduko ne troviĝas senco postuli perfektecon – kaj kiom perfektaj la originaloj mem estas? – kaj tiel estas pli racie simple konsideri, ke ĉiu traduko je pli malpli granda diferenco malidentigiĝas al la originalo. Al G. Flaubert oni atribuas ŝercan eldiron: La tradukoj estas kiel virinoj; se fidelaj, ili ne estas belaj, kaj se belaj, ili ne estas fidelaj... Tiu »nefidelo«, kiun ĉiu bona tradukisto de literatura verko devas pekofari, plej ofte estas ĝuste la interpretado, kiun oni ne povas kontroli, ĉar ne povante kompari kun la originalo, ja ne komprenantaj la originan lingvon. Sed eĉ se oni la lingvon scipovus, mankus la kono de la cirkonstancoj, el kiuj la teksto estis skribita. Oni scias, ke la tradukon ne influas nur la literatura arta interpretado, sed ankaŭ valorigado, la spirita fono, la idea bazo, ideologia kaj politika rigardo. Certe estas nereale atendi, ke la angla tradukisto konduku antaŭ la azia aŭ afrika originalo kiel disĉiplo kondutas antaŭ sia instruisto, kio estus normala kaj bezonata rilato. Mi ne diras, ke ne troviĝas ankaŭ tiaj spiritaj sintenoj kaj atingoj. Sed pli parte tamen temas pri ĉu konscia, ĉu nekonscia patrona rilato de la membro de renoma imperio al la aŭtoro, kiu en la plej bona kazo prezentiĝas kiel interesa indiĝeno. Estus utile prepari studon pri tio, kiom da valorigaj kaj mondperceptaj falsadoj kaŝiĝas en la lingve eble eĉ sufiĉe fidelaj tradukoj, el kiuj poste tradukas ankaŭ la slovenoj. Legante la aŭstrajn kaj la germanajn publikaĵojn mi ĉiam denove rimarkas, ke eĉ la sufiĉe bonintencaj raportoj ekzemple pri la slovenoj kaj pri la slovena literaturo, plenas je malveroj kaj duonveroj, karakterizaj por la germana rigardo super la slovenoj. Kompreneble ne okazas alie ankaŭ inverse, kiam la slovenoj raportas pri siaj najbaraj nacioj ...

Laĉni kamni (Malsataj ŝtonoj),
Mladinska knjiga Ljubljana, 1988

La plej gravaj motivoj por uzi la esperantan tradukon estis tiuj ĉi: unue, Tagore siajn rakontojn verkis en sia bengala lingvo, por kiu la slovenoj verŝajne dum ankorau longa tempo ne havos sufiĉe kvalifikitajn tradukistojn; kaj due, la tradukisto el la bengala en la anglan, Lakshmisvar Sinha, estis la persona disĉiplo de Tagore en ties renoma lernejo en Santiniketano – kaj enkadre de tiu lernejo li pli poste mem estis instruisto. Kiel bengalo kaj senpera disĉiplo de Tagore li certe estis tre kvalifikita peranto de la vorto de Tagore por la legantoj ekster la Hindujo. Sinha estis ankaŭ lerta aŭtoro en Esperanto, en kiu li eldonis jam kvar librojn. Kaj la tria motivo troviĝas en la internacia lingvo mem, en ĝiaj strukturaj karakterizaĵoj, kiuj ebligas al Esperanto esti la plej oportuna peranta lingvo, ja multaj eksperimentoj pruvis, ke la perdoj de la signifo okaze de esperantlingva perado estas plej malgrandaj. Kio do faras, ke Esperanto estas la plej preciza kaj fidela peranto de beletra aŭ de scienca mesaĝo?

Antaŭ ĉio temas pri la sistemo de vortofarado kaj pri la rilato inter la morfologio kaj la sintakso. Ankaŭ la fiksjaj dirmanieroj, kiuj ne baziĝas sur ofte tre kaprica

kaj senlogika historia uzo, sed sur la ĝenerala homa logiko, kiu por ĉiuj popoloj estas la sama.

La lingvistiko dividas la lingvojn laŭ ilia strukturo je: aglutinaj (kiel la turka, la hungara), izolaj (kiel la ĉina, vietnama) kaj fleksaj (kiel la hind-eŭropaj kaj la semidaj). En praktiko neniu el tiuj tipoj estas pura. La nomoj – tre skize – signifas: ĉe la izolaj lingvoj ĉiu vorto estas el unu peco, iaspeca signifbriko sen interna strukturo kaj flekseco. Ĉe la aglutinaj ĉiu vorto havas internan strukturon, kiu estas tre konsekvenca; ĉiu elemento de la vorto havas sian konstantan signifon. Ĉe la fleksaj lingvoj – al ili apartenas ankaŭ la slovena lingvo – la vortoj havas same internan strukturon, tamen ne tiel konsekvenca kiel ĉe la grupo aglutina. Esperanto apartenas baze al la aglutina grupo, tamen ĝi parte resumas ĉiujn tri sistemojn. Ĉar Zamenhof laŭ siaj komencaj imagoj por la tuja uzeblo de la lingvo laŭ la maniero de kodsistemo, la ŝlosilo, por kio sufiĉus principe nur la vortaro, imagis la vortelementojn tiel, ke ili havas karakterizon de memstaraj vortradikoj, oni Esperanton povas vidi ankaŭ kiel izolajn, sed pro la morfologia solvo pliparte greka, ankaŭ kiel fleksan lingvon. Tio parte klarigas ĝian proksimumon por la ĉinoj, la vietnamingoj, la koreanoj, kaj ĝian konvenon por la komputilaj sistemoj. Sed la eŭropano ĝin tamen spertas kiel fleksan lingvon, parenca al la lingvoj de la romana grupo.

La derivsistemo, do la maniero formi novajn vortojn el la jam konataj vortradikoj, estas tia, ke por esprimi la saman enhavon oni bezonas proksimume kvinoble malpli da vortradikoj ol ekzemple okaze de la angla lingvo. La sistemo de kombinado, karakteriza por la lingvo germana, kaj aliflanke la sistemo de prefiksoj, kiel ĝin pli konsekvence utiligas la slavaj lingvoj, la tuto de ĉio tio donas al Esperanto flekseblon, precizon kaj niancoriĉon, kian aliaj lingvoj ne atingas.

Kiel ekzemplon mi volas doni la radikon *amuz-*, kiu esprimas larĝan bazan ideon pri amuzo, amuzeco, amuziĝo. Helpe de la substantiva finaĵo *-o* oni derivas la vorton *amuzo*. Per aliaj gramatikaj finaĵoj oni povas same ricevi aliajn vortklasojn kiel: *amuzo, amuze, amuzi*. Por ni estas interesa la verbo. Oni povas esprimi la saman ideon, tamen nuance, laŭ tri manieroj: *amuzi sin, amuziĝi, esti amuzata* respektive *amuzati*.

Esperanto diferencas de aliaj lingvoj ĝuste koncerne la tradukadon kaj interpretadon. Esperanto estas la nura lingvo, kie oni pli facile tradukas el sia gepatra lingvo en ĝin ol inverse, kiel tio estas ĉe ĉiuj aliaj lingvaj kombinoj. De kie do tiu ĉi paradokso, ja ĉiuj, kiuj pli serioze okupiĝas pri tradukado kaj interpretado, bone scias, ke multaj slovenoj estas kapablaj bone traduki eĉ

tre postulajn tekstojn el fremdaj lingvoj en sian slovenan, sed ke apenaŭ troviĝas iu, kiu kapablas suverene traduki tekston el sia gepatra slovena lingvo en lingvon fremdan. Kaj se iu tion tamen riskas fari, oni devas la rezulton sendi al lingva kontrolo kaj polurado al kontrolleganto, por kiu la cellingvo de la farita traduko estas ties gepatra lingvo. Kiel do, ke okaze de Esperanto la afero funkcias inverse?

Esperanto postulas por esti lernita je la sama nivelo proksimume dekoble malpli da tempo ol iu alia, do nacia lingvo. Ĝia morfologio estas konstruita laŭ la principoj de logiko kaj konsekvenco, sen esceptoj kaj neregulaĵoj. Tial oni la internacian lingvon povas relative rapide lerni ĝis la nivelo sen gravaj gramatikaj eraroj, krom eraroj pro supraĵeco aŭ malatento, kiajn oni faras same en propra gepatra lingvo. En kontaktoj kun esperantistoj mi rimarkis, ke ĉe la homo, parolanta Esperanton, ne estas tiel facile diveni pri ties instruiteco, kiel tio tuj montriĝas uzante la gepatran lingvon. La plimulto da tiuj, kiuj lernis la internacian lingvon sufiĉe serioze, parolas ĝin korekte kaj je la nivelo, kiun ili ĉe sia gepatra lingvo – por ne paroli pri fremda nacia lingvo – ne povus tiel facile atingi.

Tio, kion la lingva didaktiko ĉiam denove sugestas al tiuj, kiuj planas lerni fremdan lingvon, ke oni devus provi en la cellingvo laŭeble frue senpere pensi, okazas ĉe la lernado de Esperanto jam baldaŭ post la unuaj paŝoj. El tio sekvas ankaŭ la ekstraordinara propedeŭtika rolo de la lernado de Esperanto, ja en tiu kazo la sukceso aperas multe pli rapide, kaj tio tre favore efikas por la kontinua lernado.

Krom la logiko kaj simpleco respektive facila lerneblo forta faktoro, kiu faras tradukadon al Esperanto pli facila ol tradukadon el ĝi en nacian lingvon, estas la jam menciita ligo inter la morfologio kaj sintakso. Antaŭ ĉio la konsekvenca distingado inter la vortklasoj, el kiuj ĉiu havas propran karakterizan finaĵon, kaj la eblo tion fleksi, liberigas la frazon koncerne ĝian vortordon kaj faras ĝin libere adaptebla, sen tiel damaĝi la komprenon. La baza frazformulo en Esperanto estas lingve hindeŭropa: subjekto – predikato – objekto; sed antaŭ ĉio pro klara distingado inter la subjekto kaj objekto pere de la akuzativa finaĵo je *-n* oni povas la vortordon laŭbezzone variigi, per kio Esperanto similas al la malnovgreka sintakso. La vortordon tiel ne difinas la baza bezono de kompreneblo kaj sendubeco, kiel tio observeblas ĉe la modernaj eŭropaj lingvoj, sed nur la postuloj de stilistiko kaj metriko. Tial Esperanto estas la sola moderna lingvo, kiu povas simuli ĉiujn poeziajn formojn kaj metrikojn, ĉiujn stilajn nuancojn, ĉian frazmelodion kaj simile. Principe do Esperanto posedas

tri stilajn eblecojn: sekvi propran tradician stilon, kia estiĝis ĉe la klasikaj aŭtoroj en Esperanto, kanonigita en *Fundamento*; simuli karakterizojn kaj emfazojn de unuopaj naciaj lingvoj; kaj fine, simuli stilajn apartaĵojn de unuopaj aŭtoroj. Tiel oni povas karakterizan melodion de la frazo en la poezieca prozo de la slovena klasikulo Cankar traduki en Esperanton tiel, ke la leganto ĝin spertas, kvazaŭ legante ĝin en la originala lingvo. Bedaŭrinde pluraj esperantaj verkistoj kaj tradukistoj mem ne konscias pri tiuj ĉi avantaĝoj kaj ili pli ofte restas ĉe la kutima komuna stilo.

Dum tiel ĉiuj tradukoj – kiel en la anglan – estas tiaj, ke ili plene transprenas la strukturon de la angla lingvo, la tradukoj al Esperanto povas altnivele reteni la spiriton de la originalo. Principe ankaŭ por la tradukoj al Esperanto estas modelo la stilo de Zamenhof; sed se oni volas atingi apartajn efikojn aŭ reteni almenaŭ iom da lingva bravuro de la originalo, oni tion povas fari, sen per tio damaĝi la kompreneblon.

Tiuj ĉi du surprizaj karakterizoj de Esperanto: ke estas pli facile traduki al ĝi ol el ĝi, kaj ke oni per ĝi povas pli bone simuli la karakterizaĵojn de la originalo, tiel ebligas, ke la esperantaj tradukoj estas pli fidindaj, sen ke pro tio devus suferi la beleco. Sed antaŭ ĉio gravas, ke tiajn tradukojn ne faras fremduloj, kiuj certe povas bone finlerni la lingvon, per kiu la originala teksto estis skribita, sed ili ne povas tiel facile rekoni ĉiujn fonojn de la vivo, el kiu la verko fontas; tion povus pli bone diveni nur la samgentanoj, elirantaj el la sama kultura medio kaj vivcirkonstancoj. Traduko de lingva fremdulo povas esti nur pli aŭ malpli bona lingva traduko. Sed la traduko de la samgentano de la aŭtoro – kaj tia traduko krom maloftaj esceptoj estas ebla nur en la kazo de Esperanto – estas traduko, ĉe kiu estas konsiderata ankaŭ la plej eta indiko, desegnita ankaŭ la plej efemera fono, kion nur la samgentano povas diveni.

Tial ne estas strange, se ĝis la jaro 1969 (pli aktualajn informojn mi bedaŭrinde ne havas) en 25 lingvoj aperis pli ol 100 libraj verkoj, tradukitaj el 26 lingvoj tiel, ke la peranta traduko estis la esperanta traduko. La plej oftaj »ricevintoj« estis la nacioj en malproksima Oriento (rigardante el eŭropa perspektivo), kaj la plej oftaj »donintoj« estis la slavaj nacioj. Tiel la ĉinoj ricevis pere de esperanta traduko poemojn de Majakovski, la poeziajn rakontojn *Onjegin* kaj *La filino de kapitano* de Puŝkin, same la verkojn de Tolstoj, Gogolj kaj Gorkij. La japanoj ricevis tiamaniere la verkojn de Turgenjev, Tolstoj, Novikov kaj Drezen. El la pola lingvo la ĉinoj ricevis pere de la esperanta traduko la romanon *Faraono* de Prus, kaj la vjetnamanoj la epopeon de Mickiewicz *Sinjoro Tadeo*. El la franca la ĉinoj ricevis

poemojn *La Sonorilo* de Lemaitre kaj la japanoj *Mateo Falkono* de Merime. El la itala la ĉinoj ricevis novelojn de la verkisto De Amicis, el la hispana *Sango kaj sablo* de Ibañez. El la germana la ĉinoj ricevis novelojn de Storm kaj la fabelojn de la fratoj Grimm; la japanoj ricevis el la germana la poemojn de Heine kaj la fabelojn de la fratoj Grimm. La mongoloj pere de esperanto ricevis la fabelojn de Andersen, la slovakoj el la norvega *Kon Tiki* de Heverdahle. La japanoj, la ĉinoj, la ĉeĥoj kaj la francoj la nederlandan dramon de Dehker *La mondo ne havas atendejon* ktp.

Ĉu Esperanto peris al la mondo ankaŭ verkojn el la slovena literaturo? Kompreneble. La ĉinoj tradukis la rakonton Servisto Bartolomeo kaj lia rajto el esperanta traduko, kiun antaŭ la dua mondmilito faris profesoro pri la latina Franjo Modrijan. Bedaŭrinde tio ne estis traduko de la kompleta novelo de Cankar, sed de la drama varianto, farita de Ferdo Delak.

Traduko de la noveloj de Tagore ne estas la unua traduko el Esperanta en la slovenan. Antaŭ la dua mondmilito aperis en la slovena traduko renome konata populscienca libro de Eugène Aisberg *Fine! Nun mi komprenas la radion!* verkita en Esperanto en la jaro 1926, cetere tradukita al pli ol dek lingvoj. Post la milito aperis slovena traduko de la vojaĝpriskribo de Tibor Sekelj: Nepal malfermas la pordon, verkita originale en Esperanto. En la slovena katolika semajngazeto *Nedelja* en Klagenfurt / Celovec aperadis kiel feljetono la biografio de Gandhi, verkita en Esperanto de Edmond Privat. Poste la teksto aperis libroforme ĉe la slovena eldonejo Mohorjeva en Klagenfurt / Celovec.

Ĉiuokaze la ĉeesta kolekto de la noveloj de Tagore estas la unua traduko de beletra verko el malproksima regiono pere de esperanta traduko en la slovenan lingvon.

La ekonomiko de la nacia rezono pledas por tio, ke investi al la esperantaj tradukoj de propra literaturo estas la plej bona longdaŭra investo. La slovenoj ne posedas sufiĉe da mono kaj da cerboj por kvalifiki plurajn centojn aŭ eĉ milojn da pintaj tradukistoj, kiuj povus traduki la slovenan beletran klasikaĵon al almenaŭ 12 lingvoj, kiuj proksimume kovras la legantan reton de la mondo. Sed dum relative maloonga tempo ili povus kapabligi ekzemple 10 pintajn tradukistojn, kiuj en malpli ol du jardekoj tradukus al Esperanto ĉion, kion la slovena spirito donis valoran ĝis tia mezuro, ke oni tion povus montri al la mondo.

Dum la traduka laboro el Esperanto funkcias glate kaj oni neniam sin ektrovas antaŭ nesolveblaj duboj kaj enigmoj, proksime al tio troviĝas ankaŭ tradukado el la

germana, sed tute alia estas la situacio traduki el la angla. Ĝuste la relative modesta gramatiko de la angla lingvo – surbaze de kiu multaj parolas malprave pri facila lerneblo de la angla lingvo, kie oni alfrontas ankaŭ la malpli logikan manieron meti la interpunkciojn – kaŭzas, ke oni subite troviĝas antaŭ la krucenigo, por kiu mankas tiel la horizontalaj, kiel ankaŭ la vertikalaj solvoj. Se por la aktiva uzo de la angla lingvo la plej granda problemo estas tre granda nombro da fiksjaj diraĵoj, idiomoj, kiuj ne estiĝis logike, sed pere de bildriĉaj kaj foje paradoksaj bildoj kaj el la historia tradicio de la lingvo, tamen la plej granda problemo por la pasiva uzo, do por la traduka laboro, estas la malfirmeco, plursignifo kaj eĉ kontraŭdireco koncerne la signifon de la vortoj en la angla vortaro. Kaj tiu problemo estas tiom pli malfacila ol la problemo de idiomoj, kiun oni kutime trovas menciita lige al malfacilo de la angla lingvo. Por solvi la enigmojn idiomajn troviĝas sufiĉe da dikaj idiomvortaroj, kiuj enhavas praktike ĉion, kio povus esti malfacilaĵo por la tradukisto, se tiu havas emon foliumi en ili kaj ne elekti la plej mallongan vojon. Alie, se temas pri la signifo de la anglaj vortoj. Foje neniu vortaro povas helpi. Ĝuste kontraŭe: ĉiu pli bona aŭ pli ampleksa vortaro kompare kun la antaŭa, la dilemon povas nur pli kompliki, sed la solvon la tradukisto devas fine trovi mem.

Tiel ekzemple en la novelo *Iam vivis reĝo* mi ne povis decidi, kiamaniere traduki la frazon: »*And if there is discovered anywhere the least little peep-hole of deception, the reader turns away with a prudish disgust, and the author is discredited.*« Ĉu tio signifas, nun tradukite al Esperanto: »Kaj se oni ie malkovras la plej etan spuron de *misa penso*, tiam la leganto sin turnas for kun esprimo de malestimo, kaj tiu la verkiston ne prenas plu por serioza.« Aŭ eble anstataŭ la »misa penso« devus esti »trompo«? La angla vorto *deception* povas signifi kaj misan penson kaj trompon. Tamen ambaŭ vortoj ne estas sinonimoj, ne estas nuancoj de la sama komuna signifo. Inter la trompo kaj misa penso troviĝas diferenco kiel inter korektado de la skribisto kaj pendumado de la krimulo. Pro la trompo oni estas kondamnita, pro la misa penso nur kritikata aŭ korigata. Ĉe tiaj ekzemploj la angla lingvo havas nur plu unu metodon: la kuntekston. Do serĉi la sencon de la frazoj antaŭ la dilema vorto kaj post ĝi. Plej ofte tio bone funkcias, sed ankaŭ tiel oni povas perdiĝi. Nenie estas skribite, ke la kunteksto konsistas el nuraj unusignifaj klaraj vortoj. Kaj foje la kunteksto, kiu povus lumigi la signifon de la duba vorto, estas simple la tuta rakonto, la tuta libro. Karakteriza ekzemplo en tiu ĉi senco estas la titolo de la novelo en angla lingvo: »The Sentence«, kion oni povas traduki

per: sentenco, prijuĝo, juĝo, kondamno ... Mi daŭre ne estas certa, ĉu la elektita varianto estas konvena. Por akiri kompetentan prijuĝon, oni devas legi la tutan rakonton. Okaze de supre citita frazo mi longe preferis traduki per »misa penso«, eble ankaŭ el subkonscia rezisto antaŭ emo tuj diskvalifiki tiujn, kiuj pensas alimaniere kaj oni tiel ĉiun neveron tuj difinas mensogo kaj misan penson trompo. Fine mi iĝis konvinkita de la kunteksto, en kiu Tagore diras, kiel »la pripensita kaj inteligenta mensogo de niaj samtempuloj ombrigas kaj mallumigas...« Tamen tio ne nepre estas ĉiam tiel. Ja Tagore povis pensi pri ambaŭ ebloj: misa penso kaj trompo... Da tiaj plursignifaj vortoj estis en la teksto multe. Mi menciu nur kelkajn el ili:

»limpid as a fresh bubbling spring« – pura kiel *freŝe bobelanta akvofonto*; kiel: *bobelanta printempo* aŭ: *bobelanta florburĝono*? Povus esti la unua, la dua kaj la tria ebloj!

»plant« – *kreskaĵo, planto, laboreja ekiparo, trompaĵo ...*

»toil« – *pena laboro, lazo, pugno, en la ungegoj de ŝuldoj ...*

»mate« – *kamarado(ino), edzo(ino), masklo(femalo), unua oficiro sur la komercoŝipo, geedziĝi, seksumi, ŝakmati ...*

»request« – *peti, postuli (esenca diferenco!) ...*

»offence« – *krimago, ofendo (en Anglujo esenca diferenco, en totalismaj ŝtatoj praktike la sama afero ...)*

Mi surlistigis kelkajn ekzemplojn, kie la signifoj troviĝas inter si en kontraŭdiro. Mi troigus, se mi skribus, ke pro tio oni el la angla ne povus fidele traduki. Kompreneble oni tion povas, sed la tempo kaj la energio, kiuj en okazo de proksimume samnivela lingvoscio estas perditaj, estas senkompare pli grandaj ol se oni tradukas el Esperanto. Ankaŭ la scio pri la materio, pritraktita en la koncerna teksto devas esti, se tradukate el la angla, pli larĝa kaj samtempe pli preciza ol se tradukate el Esperanto, kie jam la lingvo mem estas sufiĉe klara kaj miskompreno preskaŭ ne povas troviĝi.

Bedaŭrinde inter la tro entuziasmaj esperantistoj kaj inter la eble nur pri sia propra instruiteco pensantaj pledantoj kaj instruistoj de la angla lingvo regas superflua miskompreno, kvazaŭ ambaŭ lingvoj pretendus atingi la saman aferon kaj tiel unu devas batali kontraŭ la alia. Tiuokaze oni devus la anglistojn konsoli, ke la angla lingvo senrigarde pri la pli ampleksa aŭ malpli ampleksa sukceso de Esperanto en proksima estonto restos grava kaj civilize kaj literature super ĉi

riĉa *mondlingvo* kun domina pozicio, kian ebligas al ĝi la ekonomia, politika kaj militeca unuarangeco de la nacioj, kiuj ĝin parolas. La konata sociolingvisto Chomsky okaze diris proksimume tiel: La *mondlingvo* estas la slango, parolata de la milita maristaro de Usono ... Certa lingvo do ne estas *mondlingvo* pro siaj esprimkvalitoj, sed pro la kvanto da ŝtalo, kiun dum unu minuto povas elpafi la kanonoj de ĝiaj parolantoj. Kiam la historio elmanigos la stafeton de dominado al iu alia nacio, tiam ankaŭ la angla lingvo revenos en sian naturan riverliton, kiel nun okazas pri la lingvoj franca kaj germana. Sed eĉ en tia okazo la angla daŭre estos la lingvo de unu el la plej produktivaj civilizacioj kaj literaturoj en la mondo – kaj bonaj anglistoj ne restos sen laborloko.

Sed ankaŭ al la tro zorgantaj esperantistoj oni devas same tiel diri, ke Esperanto ne pretendas akiri la dominan postenon de la *mondlingvo*, kiu lige kun la potenco kaj renomo nun estas tiu ĉi, poste iu alia, sed volas esti *neŭtrala internacia* lingvo kun sia nemalhavebla *interna ideo* pri frateco kaj egalrajteco de ĉiuj homoj kaj nacioj, kio prezentas plene alian aferon. En tiu ĉi senco la konkurentoj kaj kontraŭaj aferoj ne estas la lingvoj de la dominaj nacioj, ja iliaj potencoj mem inter si haltas kaj detruigigas, sed la ĝis nun ne sufiĉe evoluita sento pri la tuteco kaj interligiteco de la mondo, pri la kriterio de justeco por solvi la lingvan problemon, kaj la fakto, ke oni la enradikiĝintajn antaŭjuĝojn pli malfacile dispecigas ol la atomon, kiel sin esprimis Einstein. La historia sperto instruas, ke ĉiu potenco malkreskas kaj forpasas, sed la espero restas. Tial la esperantistoj ne vetas je io, kio ne havus eblon.

Ke ambaŭ lingvoj povas ankaŭ afable unu la alian rigardi, ne atestas nur la fakto, ke la movado de esperantistoj estas pli ol averaĝe prezentita ĝuste sur la brita insulo, kaj ke la brita parlamento estas la nura parlamento en la mondo, en kiu troviĝas la deputita klubo kun la celo subteni Esperanton, kun pli ol 200 anoj, sed ankaŭ apero de libroj, kia tiu ĉi estas. Tagore certe havus pro ĝi tre fortan ĝojon. La angla lingvo estis por li io tre valora, ja li estis per ĝi edukita; kaj kun simpatio li rigardis ankaŭ sur la fenomenon de Esperanto, kiu en tiu tempo faris siajn unuajn paŝojn ...

Alskribo post 33 jaroj ...

Nuntempe mi pri la sama temo kelkajn pensojn formulus alimaniere. Pri Esperanto, eĉ aparte pri la (ne)verŝajno de ĝia ĝenerala akcepto, mi nun havas, »laca pro luktoj« certe pli singardan kaj sobran penson, pri kio ne kulpas la lingvo de Zamemhof, sed la homa

naturu kaj tiel ankaŭ la naturo de la nacioj kaj iliaj povoelitoj. Nuntempe mi ĉi tie staras antaŭ paradokso. Kiel unuflanke antaŭ miaj okuloj falas la tradiciaj konstruaĵoj de la esperanta movado, aliflanke tamen la propra literatura kaj traduka fondusoj de esperantaj libroj kaj publikaĵoj riĉe kreskis; kaj en la tutmonda elektronika reto nuntempe tiu ĉi lingvo estas pli viva ol en la pli bonaj pasintaj tempoj, kiam la teksto supre estiĝis, la esperantistoj povis imagi. Cetere en nia nuna tempo oni pli bone ol iam ajn scias, ke certigoj de daŭra ekzisto troviĝas nek por la plej disvastigitaj lingvoj; ja eĉ la centmiliono germana lingvo nuntempe rekte degelas sub la ĉiam pli dikaj tavoloj de la angla lingvo, kvankam sur la tutmonda nivelo la angla lingvo mem jam cedas al la lingvo ĉina – kaj tiel Esperanto ne troviĝas en la aro de etaj endanĝerigitaj lingvoj, sed ĝi troviĝas en la aro de la homaj lingvoj, super kiuj oscilas la Damokla glavo de ebla malapero. Ankaŭ Esperanto ne povas eskapi la ĝeneralan maldaŭrecon de la mondo kaj tiel same de la lingvoj. Kiam la tempo de ĝia ekzisto estos for, tion oni nuntempe ne povas diri kaj pri tio ankaŭ ne indas turmenti kapon.

Tiom da jaroj post la supra teksto oni ankaŭ scias, ke da lingvoj en la mondo estas multe pli ol en tiu tempo oni konstatis, nome, ĉirkaŭ sep mil! Multaj aferoj estas nuntempe por Esperanto malpli oportunaj. Sed aliflanke malfermiĝas novaj ebloj, kiaj tiam ne jam troviĝis. Tiel ĝis nun partoprenis la komputilan kurson de Esperanto »duolingo« en la angla lingvo jam preskaŭ du milionoj da lernantoj, kio estas forta surprizo por la esperantistaro mem. Nuntempe tiu kurso troviĝas jam ankaŭ en la lingvoj hispana, portugala kaj franca, kaj oni preparas ankaŭ versiojn en aliaj lingvoj, kiel en la germana, rusa ktp.

Kaj el la slovena literaturo estis en tiu tempo tradukitaj kelkaj ŝlosile gravaj literaturaj verkoj, kiel *La domo de Dipatrino* de Ivan Cankar, la poemkolekto *En ora boato* de Sreĉko Kosovel, la romano de Boris Pahor *Pilgrimanto inter ombroj* (Nekropolo), romano de Andrej Capuder *La vipo kaj la turbo*, la poemkolekto de la poeto France Prešeren *Girlando de sonetoj*, romano de Lovro Kuhar-Prežih *Doberdo*, rakontoj por infanoj de Tone Partljič *Mi volis tuŝi la sunon*, la esenca parto el la unua slovena libro, Katekismo de Primuso Trubero (1550), Prediko pri la kredo, filozofia traktaĵo de Miklavž Ocepek *Totalismo kaj tempo*, historia romano de Ivan Tavčar *Kroniko de Visoko*. Kelkaj tradukoj ankoraŭ atendas en la memordiskoj de la komputiloj ĉe la tradukistoj ...

La »poemo figuranta« (pokalon) *Tosto* de France Prešeren estis verkita je la novjaro 1844. Pro la liberala enhavo la cenzuristoj de la Aŭstra Imperio malpermesis ĝian publikigon ĝis 1948, sed ankaŭ poste la poemo estis elpelata el poemkolektoj de la aŭtoro. Eĉ en 1896 la ampleksa poemkolekto de Prešeren ne enhavis la *Toston*.

La Republiko Slovenujo difinis la sepan strofon de *Tosto* la teksto de la nacia himno.

France Prešeren (* 1800-12-03 † 1849-02-08)

Tosto (Zdravljica)

El la slovena: Tone Logar

1.

*Amikoj, jam sur vitoj
finkreskis dolĉa vinstimul',
ekvivos niaj spritoj,
ekĝojos koro kaj okul'.
Estos for
ĉiu hor
estanta en la brust' dolor'.*

2.

*Al kiu toston koran
unue, fratoj, kantu ni?
Ke nian landon gloran,
slovenan landon gardu Di',
ĉiujn nin
en la sin',
gefilojn de la fampatrin'!*

3.

*Fulmbatu malamikon
el nuboj tondro kaj tempest';
ke tenu fortan ligon
slovenoj ĉiuj en honest',
el katen'
ilia man'
liberon trovu en kompren'.*

4.

*Feliĉo kaj akordo
al ni revenu unuec',
la gent' de slava mondo
kuniĝu en la bela dec',
ke valor'
kaj honor'
denove nia estos glor'!*

5.

*Ke vivu sloveninoj
ja estas ĉiu bela flor';
tre belaj junulinoj,
de sango nia la dekor',
via fil'
en la bril'
kuraĝa estu sen humil'!*

6.

*Nun trinku je la tosto
junuloj, kara nia ben';
de hejma amagnosko
ne prenu for, la mortvenen',
ĉar nun vin,
same nin
la tempo vokas al defend'!*

7.

*Ke vivu ĉiuj gentoj
eksopirantaj pri la hor',
ke trans la kontinentoj
disput' el mondo estos for;
en liber'
ne barbar',
ĉe limo estu nur najbar'!*

8.

*Amikoj, nun sen flatoj
je nia, glasojn levu, san'!
Fariĝis ni gefratoj,
en koro estu varma am',
en belson'
kaj rezon'
ekvivu ĉiu bona hom'!*

Obvestila in vabila

Informoj kaj invitoj

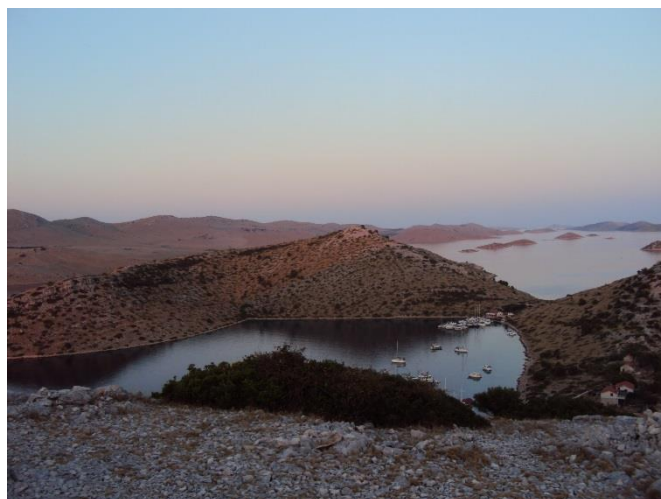
Objave v slovenskih medijih

Revija Gea, avgust 2021, je na strane 6 – 13 objavila obsežen članek *Pri devetnajstih je povezal svet* naše nove članice in marljive teĉajnice Luĉke Lešnik. Ĉlanek, ki je bogato opremljen s slikami, ima veĉ delov, od katerih eden predstavlja idejo mednarodnega jezika esperanta, drugi znaĉilnosti jezika, tretji govori o vnetem uĉitelju esperanta Petru Grbcu ter nazadnje en del o motivu in vzpodbudi avtorice, ki stopa po poti svoje-ga oĉeta Rudija Lešnika, esperantista s Kozjanskega. Veĉ o tem v rubriki *Iz zgodovine gibanja / El la movada historio* in v naslednji ŝtevilki naŝega biltena. **O.K.**

Fotokonkurso »Kroatujo el via okulo«

Enkadre de la 6-a Memorialo Lucija Borĉiĉ la 12-an de novembro, kiun rete partoprenis 24 personoj, inter ili du slovenoj, oni proklamis la gajnantojn de la 2-a fotokonkurso »Kroatujo el via okulo«.

La ĵurio envicigis la alsenditajn fotojn en 6 klasojn kaj pritaksis po tri premiojn en ĉiu klaso. En la klaso »urboj« la trian premion gajnis Ostoj Kristan, membro de ES Ljubljana, pro la bildo »Moderna sunhorloĝo (somera kaj vintra tempo) en Postira, insulo Braĉ«. La sama aŭtoro gajnis la duan kaj la trian premiojn en la klaso »naturo« pro la bildo »Panoramo de Levrnaka« respektive »Vinberejoj sur Jakljan, Elafitoj«. La aliaj klasoj estis »historiaj fotoj«, »sakralaj temoj«, »monumentoj« kaj »homoj kaj vivo«.

La premiita foto *Panoramo de Levrnaka* (Foto O. K.)

La aŭtoro deklaris: »Mi estas tre feliĉa. Mi sendis kvar fotojn kaj mi gajnis tri premiojn. La fotojn mi faris per saĝa poŝtelefono, sen stativo aŭ aldona lenso.« **O.K.**

Oficiala revuo de Unesko, eldonata en Esperanto de UEA

Unesko-Kuriero, eldonata fare de la Organizaĵo de Unuiĝintaj Nacioj por Edukado, Scienco kaj Kulturo (Unesko), aperas kvarfoje jare en sep lingvoj. Ĝi antaŭenigas la idealojn de Unesko, diskonigante ideojn pri internacie gravaj temoj, konforme al ĝia mandato.

La papera versio estas aĉetebla ĉe libroservo de UEA.

Volontulaj tradukistoj el la UN-lingvoj (araba, angla, ĉina, franca, hispana kaj rusa) aŭ portugala lingvo, kaj provlegistoj por aliĝi al la teamo de Unesko-Kuriero en Esperanto, bv. kontakti la kunordiganton Trezoro Huang Yinbao.

Donaco al la fondaĵo Unesko por subteni Esperantigon de la Unesko-Kuriero kaj ĝia paĝaro ĉe Unesko-retejo, eblas en [la retejo de UEA](#).

Abono ĉe la libroservo de UEA aŭ la redakcio. Jarabono: 50 eŭrojn. La reta versio estas senpaga.

Redakcio: Unesko-Kuriero, Esperanto-Centro Ora Ponto, Shijieyu Zhongxin, Jingchuan-Xian, 744300 Pingliang, Ĉinio; **Retadreso:** trezoro@qq.com, **Tel:** +86 18893316800, +86 933-3329289, **Skajpo:** huangyinbao, QQ552319856.

Redaktoro: Trezoro Huang Yinbao.

La revuo estas libere elŝutebla, uzu la ligilon https://uea.org/revuoj/unesko_kuriero.

Jarkotizoj de SIEL kaj ESL

Letna ĉlanarina **ZES** za individualne ĉlane je 12 € za zaposlene, 6 € za ŝtudente, upokojence in brezposelne ter 0 € za mlade do 18. leta. Ĉlanarino ali prostovoljne prispevke lahko plaĉate na sreĉanjih in sestankih ali na poslovni raĉun ZES pri Delavski hranilnici d. d. Ljubljana ŝt. SI56-6100-0001-2538-761 z obrazcem UPN. Kot kodo namena vpiŝete »char« in namen plaĉila: »priimek, ĉlanarina in ustrezno leto oz. obdobje«. Pri referenci prejmnika vpiŝete kodo SI99, ostalo pa pustite prazno.

Letna ĉlanarina **ED Ljubljana** ostaja na ravni iz prejŝnjega leta, to je 12 € za zaposlene, 6 € pa za brezposelne, upokojence in ŝtudente. Ĉlanarino ali prostovoljne prispevke lahko plaĉate na sreĉanjih in sestankih ali na poslovni raĉun EDL pri Delavski hranilnici d. d. Ljubljana ŝt. SI56-6100-0000-1703-764. Glejte ŝe navodilo za izpolnitev obrazca v zgornjem odstavku. **O.K.**

Kion oni legos en la sekvonta numero?

Por la sekvonta numero de *Informacije / Informoj*, kiu aperos meze de februaro 2022, ni antaŭvidas la raportojn pri la vintraj aranĝoj en Esperantujo (ekzemple Zamenhofa Tago) kaj kelkajn gravajn anoncojn. Krome ni atendas artikolojn pri:

- la 100-jara jubileo de ESL
- esperantaj kursoj en Slovenujo
- la malfermo de la faka biblioteko de SIEL
- la eldono de *La kroniko de Visoko*
- unuafoja aperigo de la dramo *Tranĉileto*
- el la historio de nia movado ktp.

La redaktoro rekomendas sin por kontribuoj pri viaj agado, proponoj, komentarioj, fotoj kaj rimarkoj, kiu povus interesi la legantaron. Aparte estas bonvenaj verkoj en Esperanto, ĉar ni ĉiuj bezonas ekzerciĝon kiel aŭtoroj kaj legantoj. **O.K.**

Pa ŝe to....

Kaj ankaŭ tion ĉi...

Feliĉajn Kristnaskon kaj Novjaron!

La jaro 2022 estu plena je sano, paco kaj sukceso!

INFORMACIJE / INFORMOJ izdaja / eldonas Zdrufenje za esperanto Slovenije / Slovenia Esperanto-Ligo, Ŝtefanova 9, SI-1000 Ljubljana, Slovenija / Slovenujo. <http://www.esperanto.si>. Matična ŝt. / kodnumero 1205226. ID za DDV / n-ro por AVI: 93737777. Poslovni raĉun / bankkonto: IBAN SI56 6100 0001 2538 761 pri / ĉe Delavska hranilnica d. d.. (Swift-kodo: HDELSI22). Uredil / redaktis Ostoĵ Kristan, lektoriral / kontrollegis Tomaŝ Longyka.

ISSN 2385-992X Naklada / eldonkvanto: 60

ISSN 2385-9628 URL: <http://www.esperanto.si/eo/bulteno-informacije-informoj-0>